

Редакція:

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

ЛИСТ

від 13.06.2019 N 57-0007/31016

Редакції бухгалтерського тижневика
"Дебет-Кредит"
вул. Мечнікова, 10/2,
м. Київ,
01133, України

Національний банк України розглянув ваш лист щодо використання суб'єктами господарювання (юридичними особами та фізичними особами - підприємцями) продукту картка "ключ до рахунку" і в межах компетенції повідомляє.

Щодо банківського продукту "картка "ключ до рахунку" та здійснення операцій з його використанням.

Загальні вимоги до емісії електронних платіжних засобів (платіжних карток) та здійснення операцій з їх використанням встановлені законодавством України ¹, правилами платіжних систем, внутрішньобанківськими правилами та договором, укладеним між банком та клієнтом.

¹ Закон України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні" (далі - Закон), Положенням про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 05.11.2014 N 705 (далі - Положення N 705)

Для зберігання коштів і здійснення розрахунково-касових операцій за допомогою платіжних інструментів (зокрема, платіжних карток) банки відкривають клієнтам поточні рахунки (пункт 7.1.2 статті 7 Закону).

Для здійснення підприємницької діяльності банк відкриває фізичній особі - підприємцю поточний рахунок, який використовується відповідно до порядку, установленого для використання коштів за поточними рахунками суб'єктів господарювання (балансовий рахунок ² 2600 "Кошти на вимогу суб'єктів господарювання"). Для здійснення операцій, для власних потреб, банки відкривають фізичним особам поточні рахунки (балансовий рахунок 2620 "Кошти на вимогу фізичних осіб"), які заборонено використовувати для проведення операцій, пов'язаних із здійсненням підприємницької діяльності (пункт 14 та 40 Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів 3).

² План рахунків бухгалтерського обліку банків України, затверджений постановою Правління Національного банку України від 11.09.2017 N 89 (із змінами)

3 затвердженої постановою Правління Національного банку України від 12.11.2003 N 492 (в редакції постанови Правління Національного банку України від 01.04.2019 N 56)

Електронний платіжний засіб є інструментом доступу до поточного рахунку і за допомогою якого його держатель ініціює переказ (пункти 1.14 та 1.27 статті 1 Закону).

Користувачем електронного платіжного засобу може бути юридична або фізична особа. Емітент має право надавати фізичним особам, які не здійснюють підприємницької діяльності, особисті електронні платіжні засоби, суб'єктам господарювання - корпоративні електронні платіжні засоби (пункт 2 розділу II Положення N 705).

Таким чином, фізична особа - підприємець для здійснення розрахунків, пов'язаних з підприємницькою діяльністю, відкриває поточний рахунок, за яким здійснюються операції з використанням корпоративної платіжної картки (картки "ключ до рахунку"), а як фізична особа, для здійснення операцій, для власних потреб, відкриває поточний рахунок, за яким здійснюються операції за допомогою особистої платіжної картки.

Щодо оприбуткування одержаної в банку готівки за допомогою картки "ключ до рахунку".

Суб'єкти господарювання, які відкрили поточні рахунки в банках і зберігають на цих рахунках свої кошти, здійснюють розрахунки за своїми грошовими зобов'язаннями, що виникають у господарських відносинах, у безготівковій формі, а також у готівковій формі з дотриманням обмежень та в порядку, установленому законодавством України (пункт 4 розділу II Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні 4 (далі - Положення)).

⁴ затверджене постановою Правління, Національний банк, від 29.12.2017 N 148 (зі змінами)

Оприбуткування та облік фізичними особами - підприємцями отриманих доходів здійснюється в книгах обліку доходів і витрат (або книгах обліку доходів) у порядку, визначеному Податковим кодексом України (пункт 11 розділу II Положення).

Водночас фізичні особи - підприємці, згідно із пунктом 39 розділу IV Положення, не ведуть касову книгу.

Тобто, фізичні особи - підприємці не оформляють готівкові розрахунки прибутковими та видатковими касовими ордерами та не ведуть касової книги.

З огляду на це, рекомендуємо звернутися за роз'ясненнями щодо порядку оприбуткування готівки, отриманої за допомогою платіжної картки (картки "ключ до рахунку"), в книзі обліку доходів і витрат (або книзі обліку доходів) та складання звіту про використання коштів, до Державної фіскальної служби України.

Щодо можливості використання картки "ключ до рахунку" для виплати заробітної плати.

Пунктом 2 статті 24 Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" встановлено, що банки здійснюють видачу (перерахування) коштів для виплати заробітної плати лише за умови одночасного подання платником розрахункових документів про перерахування коштів для сплати відповідних сум єдиного внеску або документів, що підтверджують фактичну сплату таких сум у порядку⁵, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, за погодженням з Національним банком України та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення.

⁵ Порядок прийняття банками на виконання розрахункових документів на виплату заробітної плати, затверджений наказом Міністерства доходів і зборів України від 09.09.2013 N 453

Таким чином, банки мають здійснювати контроль за додержанням суб'єктами господарювання вимог Закону шляхом одержання від останніх документів, які підтверджують фактичну сплату відповідних сум єдиного внеску. У той же час, використання корпоративної платіжної картки (картки "ключ до рахунку") для виплати заробітної плати позбавляє банки можливості здійснювати такий контроль.

З огляду на це, суб'єкти господарювання не можуть використовувати корпоративну платіжну картку (картку "ключ до рахунку") для виплати заробітної плати.

Водночас маємо зазначити, що Національний банк України планує доповнити Положення N 705 нормами щодо заборони використання корпоративних платіжних карток для одержання заробітної плати та інших виплат соціального характеру. Відповідний проект постанови Правління Національного банку України для громадського обговорення розміщений 17.05.2019 року на сторінці Офіційного інтернет-представництва Національного банку України у розділі "Громадське обговорення".

Заступник директора
Департаменту - начальник
управління регулювання
платіжних систем

Н. Лапко